

**Consiliul Superior al Magistraturii
Institutul National al Magistraturii**

**Concurs de promovare a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție
16 septembrie 2018**

**PROCES VERBAL
de motivare a soluțiilor adoptate în urma medierii la
disciplina
Drept penal - procurori
25 septembrie 2018**

Întocmit de Subcomisia de mediere (alcătuită din subcomisia de elaborare a subiectelor, subcomisia de soluționare a contestațiilor și mediatorul desemnat) la disciplina **Drept penal – procurori cu privire la contestațiilor la baremul de notare și evaluare formulate de candidații menționați în anexa atașată la prezentul proces-verbal, în temeiul art. 14 alin. (4) din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare al judecătorilor și procurorilor referitoare la baremul stabilit pentru probele tip grilă la materia Drept penal – procurori:**

Parchet de pe lângă Curte de Apel:

1. Cu privire la întrebarea nr. 01 G1 (5 G2, 16 G3, 2 G4), drept penal, proba teoretică, contestată de 23 candidați:

Subcomisia de mediere, cu unanimitate, decide respingerea contestațiilor.

Varianta de răspuns C este corectă. Când fapta este incriminată numai dacă este comisă cu intenție, săvârșirea ei din culpă are semnificația comiterii faptei fără vinovăția cerută de lege pentru existența infracțiunii. Art. 52 C.pen. se referă la acest înțeles al sintagmei „fără vinovăție”, de vreme ce imputabilitatea și vinovăția sunt trăsături distincte ale infracțiunii, menționate separat în art. 15 C.pen.

Interpretarea este aceeași în doctrină: *„O primă problemă apărută în legătură cu această reglementare privește înțelesul noțiunii de faptă săvârșită fără vinovăție. În condițiile în care Codul penal face o distincție netă între vinovăție și imputabilitate, se naște întrebarea dacă dispoziția din art. 52. C.pen. referitoare la fapta comisă fără vinovăție se limitează la ipoteza în care fapta autorului sau a unui coautor nu este caracterizată de niciuna dintre formele de*

vinovăție reglementate de lege (intenție, culpă, intenție depășită) (F. Streteanu, D. Nițu, Drept penal. Partea generală. Vol. II, Editura Universul juridic, București, 2018, p. 257). Așadar, problema pe care autorii o pun nu este aceea dacă textul se referă la vinovăție ca trăsătură a infracțiunii (cum se susține în contestații), ci dacă el are în vedere și neimputabilitatea, autorii ajungând, firește, la concluzia că aceasta din urmă nu poate fi exclusă: „În pofida formulării textului răspunsul la această întrebare nu poate fi decât negativ (...) singura interpretare rațională a noțiunii de vinovăție utilizate de legiuitor în cuprinsul art. 52 C.pen. este aceea că respectiva noțiune are un sens larg, ce înglobează două dintre trăsăturile generale ale infracțiunii menționate în art. 15 C.pen: vinovăția propriu-zisă și imputabilitatea. Vom avea, așadar, o participație improprie în modalitatea intenție-lipsă de vinovăție, în primul rând atunci când autorului sau unui coautor îi lipsește vinovăția în sensul art. 15 C.pen., iar ceilalți autori sau participanți acționează cu intenție” (op. cit., p. 258, s.n.).

Or, în sensul art. 15 C. pen., vinovăția ca trăsătură a unei infracțiuni este reprezentată de acea formă de vinovăție cu care fapta este incriminată. De aici concluzia, în altă lucrare: „În accepțiunea dispozițiilor art. 52 alin. (3), prin lipsa de vinovăție a autorului se înțelege lipsa acelei forme de vinovăție cerute în norma de incriminarea faptei săvârșite de autor. Prin urmare, dacă infracțiunea se poate comite numai cu intenție, iar autorul a acționat din culpă, în sensul textului trebuie să se considere că el a acționat fără vinovăție” (I. Pascu, în G. Antoniu, T. Toader (coordonatori) - Explicațiile noului Cod penal”, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 578, s.n.; în același sens, M.I. Michinici, M. Dunea, în T. Toader, A. Crisu-Ciocanta, M. Dunea, R. Raducanu, S. Raduletu - Noul Cod penal. Comentarii pe articole, Ed. Hamangiu, Bucuresti, 2014, p. 133.).

Pentru aceleași motive, **varianta de răspuns A nu poate fi considerată corectă.**

2. Cu privire la întrebarea nr. 04 G1 (9 G2, 4 G3, 10 G4), drept penal, proba practică, contestată de 89 candidați:

Subcomisia de mediere cu unanimitate, decide:

- admiterea contestațiilor formulate de candidați sub aspectul constatării că ar fi corectă și varianta C. Prin urmare, decide că **punctajul corespunzător acestei grile se va acorda atât candidaților care au indicat varianta de răspuns B, cât și celor care au indicat varianta de răspuns C;**

- respingerea contestațiilor care au vizat alte aspecte.

În soluționarea speței candidații aveau de stabilit legea penală mai favorabilă în funcție de criteriul termenului de prescripție specială a răspunderii penale, care, în cazul infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prev. de art.184 alin. 2 și 4 C. pen. din 1969 (sanționată cu pedeapsa cuprinsă între 6 luni și 3 ani închisoare) era, conform art.122 alin. 1 lit.d) raportat la art.124 C. pen. din 1969, de 7 ani și 6 luni închisoare, iar potrivit art.196 alin. 2 și 3 C. pen. (sanționată cu

pedeapsa cuprinsă între 6 luni și 3 ani închisoare sau amendă) este, în conformitate cu dispozițiile art.154 alin. 1 lit.d) și art.155 alin. 4 C. pen., de 10 ani închisoare.

În considerarea acestui criteriu, în mod evident legea mai favorabilă ar fi fost legea veche, dat fiind termenul de prescripție a răspunderii penale mai redus.

În raport cu aceste considerații :

Varianta A de răspuns nu era corectă.

La data de 2.08.2018 instanța nu putea constata că *a intervenit* prescripția specială a răspunderii penale, întrucât, așa cum de altfel s-a arătat și în contestațiile transmise, termenul de prescripție specială este un termen substanțial, care se calculează conform dispozițiilor art.154 C. pen. din 1969 privind calculul timpului, respectiv dispozițiilor art. 186 alin.1 C. pen., cu același conținut. Potrivit acestor dispoziții, *luna și anul se socotesc împlinite cu o zi înainte de ziua corespunzătoare datei de la care au început să curgă.*

În speță, termenul de 7 ani și 6 luni a început să curgă de la data săvârșirii infracțiunii (3.02.2011), astfel că se împlinea cu o zi înainte (2.08.2018) de ziua corespunzătoare datei de la care a început să curgă (3.02.2011). Cu privire la momentul împlinirii acestei zile, care echivalează cu împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale, trebuie să ne raportăm la dispozițiile art. 154 teza I C.pen. 1969 (art. 186 teza I C.pen.), conform cărora o zi se socotește ca având 24 de ore.

În consecință, ziua de 2.08.2018 nu se putea împlini decât la expirarea celor 24 de ore care o compuneau astfel că, la momentul soluționării cauzei, instanța nu putea constata că a intervenit prescripția specială a răspunderii penale.

Acest raționament nu vine în contradicție cu jurisprudența indicată în contestații, respectiv decizia nr. 39/RC/2017 a Î.C.C.J. (disponibilă pe site-ul www.scj.ro), deoarece și în aceasta problema este tratată în mod similar, statuându-se același lucru, respectiv faptul că termenul de prescripție se împlinește cu o zi înainte de ziua corespunzătoare începerii lui (ziua săvârșirii infracțiunii), fără a se face însă precizări cu privire la înțelesul sintagmei "se împlinește" în raport cu ora 00.00 sau cu ora 24.00 a ultimei zile (de altfel, problema supusă dezbaterii în speța respectivă era, în principal, întreruperea cursului prescripției răspunderii penale).

Totodată, nu există contradicție nici cu modalitatea de rezolvare a unei grile ce a făcut obiectul unei examinări anterioare (același concurs din anul 2015), întrucât același răspuns a fost dat și cu ocazia soluționării contestațiilor ce vizau problema respectivă, anume că termenul de prescripție este unul substanțial care se împlinește cu o zi înainte de ziua corespunzătoare începerii lui ([http://www.inmlex.ro/fisiere/d_816/Proces%20verbal%20solut%20cont%20barem%20DP%20-%20procurori%20-%20motivare%20\(6.04.15\).pdf](http://www.inmlex.ro/fisiere/d_816/Proces%20verbal%20solut%20cont%20barem%20DP%20-%20procurori%20-%20motivare%20(6.04.15).pdf)).

Varianta B de răspuns era corectă.

Modalitatea de exprimare a enunțului nu putea crea confuzii cu privire la înțelesul problemei puse în discuție, respectiv stabilirea momentului împlinirii termenului de prescripție specială a răspunderii penale. Astfel, datele speței nu lăsau să se înțeleagă că răspunsurile vizează dispozitivul hotărârii (în care, în mod normal, ar trebui să se regăsească soluțiile prev. de art.396 C. proc. pen.),

ci modul în care instanța trebuia să evalueze, în prealabil soluționării acțiunii penale, instituția de drept penal în discuție.

Varianta C de răspuns putea fi considerată, de asemenea, corectă.

Așa cum am arătat, alegerea variantei B ca fiind cea corectă presupunea identificarea legii penale mai favorabile inculpatului în funcție de durata termenului de prescripție specială a răspunderii penale conform celor două legi succesive (Codul penal din 1969 și actualul cod penal). Totodată, alegerea acestei variante de răspuns pleca și de la premisa că împlinirea termenului de prescripție a răspunderii penale era criteriul determinant în alegerea legii penale mai favorabile, dat fiind faptul că fusese singurul invocat, iar din enunțul speței rezulta că instanța de fond îl condamnase pe inculpat la pedeapsa închisorii.

Totuși, la data de 2.08.2018, astfel cum am arătat, instanța nu putea constata intervenită prescripția răspunderii penale, indiferent de legea aleasă, astfel că durata termenului de prescripție specială a răspunderii penale nu mai putea fi avută în vedere drept criteriu de alegere a legii penale mai favorabile (hotărârea rămânând definitivă la data de 2.08.2018).

În aceste condiții, în mod logic, având în vedere că apelul inculpatului era singurul exercitat în cauză și luând în considerare și efectul devolutiv al căii de atac, instanța de apel putea să aleagă drept criteriu de alegere a legii penale mai favorabile pedeapsa principală, mai favorabilă în legea nouă, care prevede pedeapsa închisorii între aceleași limite, însă *alternativ cu pedeapsa amenzii*.

Într-un asemenea raționament și având în vedere principiul aplicării globale a legii penale mai favorabile, astfel cum a fost stabilit prin Decizia nr. 265/2014 a CCR, în mod logic termenul de prescripție a răspunderii penale (calculat ipotetic) pentru infracțiunea prev. de art. 196 alin. (2) și (3) C.penal s-ar fi împlinit în anul 2021.

Parchet de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție:

1. Cu privire la întrebarea nr. 04 G1 (3 G2, 9 G3, 4 G4), drept penal, proba practică, contestată de 52 candidați:

Subcomisia de mediere, cu unanimitate, decide:

- admiterea contestațiilor formulate de candidați sub aspectul constatării că ar fi corectă și varianta de răspuns B; prin urmare, decide că **punctajul corespunzător acestei grile se va acorda atât candidaților care au indicat varianta de răspuns A, cât și celor care au indicat varianta de răspuns B;**

- respingerea contestațiilor care au vizat alte aspecte.

Variantele A și B de răspuns puteau fi considerate deopotrivă corecte, cât timp stabilirea stării de recidivă postcondamnatorie sau postexecutorie depindea, pe de o parte, de stabilirea momentului la care recidiva ia naștere în cazul în care cel de-al doilea termen este o infracțiune continuă (în speță, lipsirea de libertate în mod ilegal), iar pe de altă parte, de descoperirea/nedescoperirea săvârșirii ei în cursul termenului de supraveghere a liberării condiționate.

În speță, pedeapsa de 1 an și 2 luni închisoare, a cărei executare a început la 15.04.2014 și din care G.P. a fost liberat condiționat la 15.04.2015, s-ar fi considerat executată la data de 14.06.2015, după momentul consumării infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, prev. de art. 205 alin. (1) C.penal (11.06.2015), dar înainte de momentul epuizării acesteia (17.06.2015). Cum recidiva ia naștere la momentul săvârșirii infracțiunii ce constituie cel de-al doilea termen, felul acesteia (postcondamnatorie sau postexecutorie) se stabilește în raport cu cele decise de Tribunalul Suprem prin decizia de îndrumare nr. 1/1987 (" În cazul infracțiunii continue, data săvârșirii este aceea a încetării acțiunii sau inacțiunii, iar în cazul infracțiunilor continuate, aceasta este data comiterii ultimei acțiuni sau inacțiuni. În raport de această dată se produc consecințele juridice referitoare la aplicarea legii penale în spațiu și în timp, minoritate, prescripția răspunderii penale, amnistie și grațiere precum și orice alte consecințe care sunt condiționate de epuizarea activității infracționale. Celelalte consecințe ale infracțiunilor continue și continuate, cum sunt cele referitoare la stabilirea stării de recidivă, revocarea liberării condiționate, a suspendării condiționate a executării pedepsei, a obligării la muncă corecțională, la înlăturarea beneficiului grațierii, la întreruperea cursului prescripției și a termenului de reabilitare, se produc la momentul în care elementele constitutive ale infracțiunii sunt întrunite, când, potrivit legii, făptuitorul poate fi tras la răspundere penală ", în R.R.D. nr. 8/1987, p. 45-48).

În raport de aceste considerații, varianta A de răspuns era cea corectă, infracțiunea de lipsire de libertate în mod ilegal fiind consumată înainte de împlinirea termenului de supraveghere.

Acesta ar fi fost singurul răspuns corect, dacă formularea enunțului speței ar fi conținut și precizarea că infracțiunea ce constituie cel de-al doilea termen al recidivei ar fi fost descoperită în cursul termenului de supraveghere, îndeplinind condiția prev. de art. 104 alin. (2) C.penal. În lipsa unei astfel de mențiuni privind momentul descoperirii infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, enunțul speței putea conduce și la alegerea variantei B de răspuns ca fiind cea corectă, respectiv că infracțiunea de lipsire de libertate în mod ilegal a fost săvârșită în stare de recidivă postexecutorie în raport cu condamnarea anterioară.

În plus, admiterea contestațiilor în sensul arătat se impunea și față de punctul de vedere exprimat în doctrină, conform căruia " referirea din cuprinsul deciziei (n.n. Decizia nr. 1/1987), la stabilirea stării de recidivă trebuie înțeleasă ca având în vedere acele situații în care raportarea la momentul epuizării nu ar mai permite reținerea acesteia" (F. Streteanu, D. Nițu, Drept penal. Partea generală. Vol. II, Editura Universul juridic, București, 2018, p.154), interpretare care conduce la concluzia reținerii stării de recidivă în funcție de momentul epuizării.

2. Cu privire la întrebarea nr. 08 G1 (9 G2, 2 G3, 10 G4), drept penal, proba practică, contestată de 76 candidați:

Subcomisia de mediere cu unanimitate, a decis:

- admiterea contestațiilor formulate de candidați sub aspectul constatării că ar fi corectă și varianta de răspuns A; prin urmare, decide că **punctajul corespunzător acestei grile se va acorda atât candidaților care au indicat varianta de răspuns C, cât și celor care au indicat varianta de răspuns A;**

- respingerea contestațiilor care au vizat alte aspecte.

Varianta C de răspuns era corectă, în raport de dispozițiile art. 160 alin.1 C. pen., care stipulează că grațierea are ca efect, printre altele, înlăturarea, în totul sau în parte, a executării pedepsei. Totodată, dispozițiile art. 41 alin.1 C. pen. stabilesc că există recidivă când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de 1 an și până la reabilitarea sau împlinirea termenului de reabilitare, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune cu intenție sau cu intenție depășită, pentru care lege prevede pedeapsa închisorii de 1 an sau mai mare.

În conformitate cu datele speței și în raport de dispozițiile legale menționate, intervenirea unei legi de grațiere necondiționată a pedepselor care fuseseră contopite are ca efect descontopirea pedepsei rezultante de 1 an și 3 luni închisoare în pedepsele componente de 1 an închisoare, respectiv 9 luni închisoare, și grațierea fiecăreia dintre aceste pedepse. Grațierea fiind totală, nu mai este posibilă recontopirea pedepselor, cu aplicarea sporului obligatoriu de 3 luni închisoare, întrucât nu pot fi contopite decât pedepse executabile.

În aceste condiții, verificarea întrunirii condiției privind primul termen al recidivei constând într-o condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de 1 an conducea la concluzia că pluralitatea de infracțiuni sub forma recidivei nu mai putea fi reținută, întrucât niciuna dintre cele două pedepse stabilite și grațiate nu depășeau 1 an închisoare.

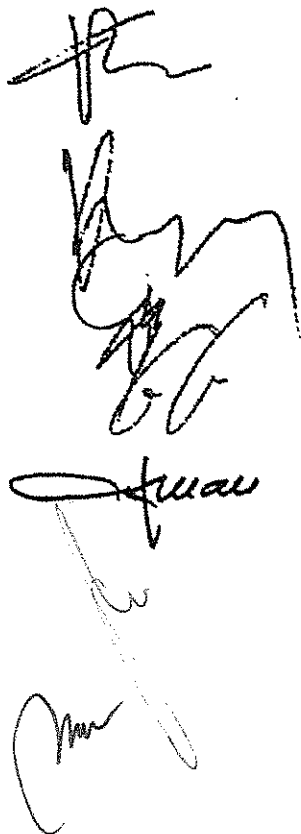
Totodată, nu putea fi reținută nici pluralitatea intermediară de infracțiuni, dat fiind faptul că dispozițiile art.44 C. pen. statuează că această formă a pluralității poate fi reținută numai dacă noua infracțiune a fost comisă după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la data la care pedeapsa este executată sau considerată ca executată. Ori, în speță, ca efect al grațierii necondiționate, cele două pedepse erau considerate executate integral.

După cum se poate observa, soluționarea speței nu necesita cunoașterea Legii nr.546/2002 privind grațierea și procedura acordării grațierii, fiind suficiente dispozițiile din Codul penal.

Varianta A de răspuns putea fi considerată corectă, în raport cu punctul de vedere exprimat în doctrină, potrivit căruia *"sporul aplicat la contopire nu este decât un echivalent al pedepselor (altele decât cea de bază) care nu se mai execută efectiv în întregul lor ci doar în proporție de 1/3. Prin grațiere toate aceste pedepse sunt considerate ca executate în întregime, astfel că înlăturarea formală a sporului nu poate conduce la concluzia potrivit căreia pedeapsa considerată ca executată ar fi inferioară rezultantei inițiale. Nu în ultimul rând, ar fi inechitabil ca persoana care a executat efectiv pedeapsa rezultantă aplicată pentru concurs să fie considerată în stare de recidivă, iar cel care a beneficiat de grațiere totală pentru pedepsele stabilite în cazul infracțiunilor concurente să fie la adăpost de agravarea pedepsei în cazul unei infracțiuni comise ulterior. De aceea, credem că în ipoteza analizată vom fi în prezenta unei recidive postexecutorii, ori de câte ori rezultanta contopirii pedepselor pentru infracțiuni intenționate sau praeterintenționate era mai mare de 1 an, indiferent dacă pedepsele individuale îndeplineau sau nu această condiție"* (F. Streteanu, D. Nițu, Drept penal. Partea generală. Vol. II, Editura Universul juridic, București, 2018, p.165).

Având în vedere opinia prezentată și invocată inclusiv de unii dintre candidați, subcomisia de mediere a constatat că poate fi considerată o problemă controversată și a decis acordarea punctajului pentru indicarea oricăreia dintre variantele de răspuns A sau C.

Subcomisia de mediere,

The image contains five handwritten signatures, arranged vertically. The signatures are written in black ink on a white background. The first signature is a simple, stylized 'H'. The second is a more complex, cursive signature. The third is a signature that appears to start with 'J' and ends with 'au'. The fourth is a signature that starts with 'C' and ends with 'u'. The fifth is a signature that starts with 'C' and ends with 'u'.

